

การวิเคราะห์อิทธิพลของหิริ-โอตตปปะที่มีต่อทัศนคติ ในการคอร์ปชั่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง

วันที่รับบทความ	14/11/2562
วันแก้ไขบทความ	14/01/2563
วันที่ตอบรับบทความ	23/01/2563

อาภาภรณ์ วิรุฒพงษ์สกุล¹ เสกสรรค์ ทองคำบรรจง²
สมพงษ์ ปั่นหุ่น³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) วิเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างตัวแปรหิริ-โอตตปปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น 2) ตรวจสอบอิทธิพลของหิริ-โอตตปปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในจังหวัดระยอง จำนวน 1,109 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับหิริ-โอตตปปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติพื้นฐาน แล้วนำมาวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล และอิทธิพลเชิงสาเหตุโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างผลการวิจัยพบว่า 1) สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรหิริ-โอตตปปะและชุดตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น มีค่าเท่ากับ 0.389 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีความแปรปรวนร่วมร้อยละ 0.149 (14.90%) ซึ่งค่าสหสัมพันธ์ในแต่ละชุดตัวแปรเป็นผลมาจากตัวแปรโอตตปปะ ($R_c = 0.863$) และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม ($R_c = 0.942$) มากที่สุด 2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ($\chi^2/df = 0.372$, AGFI=0.998, RMSEA=0.000) ซึ่งตัวแปรด้านหิริ-โอตตปปะมีอิทธิพลลบทางตรงต่อตัวแปรด้านทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.655 ($\gamma = -0.655$) สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรด้านทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นได้ร้อยละ 42.90

คำสำคัญ : อิทธิพลของหิริ-โอตตปปะ ทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น สหสัมพันธ์คาโนนิคอล โมเดลสมการโครงสร้าง

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
อีเมล : iicezcool@hotmail.com

² อาจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยบูรพา

The Analysis of Influences of Hiri (Moral Shame) and Ottappa (Moral Dread) on Attitudes towards Corruption of Secondary School Students, Rayong Province

Received	14/11/2019
Revised	14/01/2020
Accepted	23/01/2020

Arpaporn Wirutpongsakul¹ Sakesan Tongkhambanchong²

Sompong Panhoon³

Abstract

The objectives of this research were 1) to analyze the canonical correlation between Hiri - Ottappa and attitudes towards corruption, and 2) to examine the influences of Hiri - Ottappa and the attitudes towards corruption. The sample consisted of 1,109 students from grades 7 to 12 from schools under the Secondary Educational Service Area 18 in Rayong province, who were selected by multi - stage random sampling technique.

The research instrument was the questionnaire on Hiri - Ottappa and the attitudes towards corruption. The data were analyzed by using descriptive statistics, canonical correlation analysis and path analysis (SEM) of Hiri - Ottappa and the attitude scales. The research findings revealed that: 1) The canonical correlation between Hiri – Ottappa variable and attitudes towards corruption variable was 0.389, statistically significant at the level 0.05, and the covariate of the relationship (R_c^2) was at 0.149 (14.90%). The correlation in each set of variables mostly resulted from Ottappa variable ($R_c = 0.863$), and behavior trend towards corruption variable ($R_c = 0.942$). 2) The validation results of the effect of Hiri-Ottappa on attitudes towards corruption showed that the model was congruent to empirical data ($\chi^2/df = 0.372$, AGFI=0.998, RMSEA=0.000). The Hiri – Ottappa variable had a direct influence on the negative attitudes towards corruption at 0.655 ($\gamma = -0.655$). The path coefficient of Hiri-Ottappa to attitudes towards corruption with significance level at 0.05. The determination of attitudes towards corruption was 42.90 %.

Keywords: effects of Hiri and Ottappa, attitudes towards corruption, canonical correlation, path analysis (SEM)

¹ Graduate student (Master's Degree), Research Measurement and Education Statistics program, Burapha University
e-mail : iicezcool@hotmail.com

² Lecturer, Department of Research and Applied Psychology, Burapha University

³ Assistant Professor Dr., Department of Research and Applied Psychology, Burapha University

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนา และการคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ โดยปัญหานี้ยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ และสำหรับประเทศไทย ปัญหาการคอร์รัปชันเกิดขึ้นในสังคมไทยมาช้านานและมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และพบปัญหาดังกล่าวเกือบทุกภาคส่วน ถึงแม้รัฐบาลมีความพยายามป้องกันและแก้ไขมาโดยตลอด แต่ดูเหมือนว่าปัญหาการคอร์รัปชันก็ไม่ได้ถูกแก้ไขได้เท่าใดนัก

(จารุวรรณ สุขุมลพงษ์, 2556, น. 2)

จากการศึกษาพบว่าจุดเริ่มต้นของการคอร์รัปชัน มีสาเหตุมาจากความโลภที่ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “โลภะ” ซึ่งเป็นพื้นฐานในจิตใจของมนุษย์อยู่แล้ว หากบุคคลใดที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัย ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีมี “hiri-ottappa” ซึ่งเป็นความละอายและเกรงกลัวต่อบาป ก็จะเปรียบเสมือนมีเกราะคุ้มกันตนเองไม่ให้กิเลสครอบงำได้ ในทางกลับกัน คนที่มีความบกพร่องเรื่องคุณธรรมจริยธรรมจะส่งผลให้สิ่งไม่ดีครอบงำได้ง่าย ในท้ายที่สุดแล้วก็นำไปสู่การคอร์รัปชัน (สวัสดี ตันตระรัตน์, 2558, น. 4)

ซึ่งรูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย ควรมีหลักการคือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบหน้าที่ ผู้บริหารประเทศและผู้บริหารองค์กรต้องประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้คนในสังคมต้องเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อโดยให้การเคารพยกย่องคนดีมีคุณธรรม

(พรเทพ จันทนิภา, 2558, น. 88-101)

จากสถานการณ์ และรูปแบบการป้องกันการคอร์รัปชันที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อเป็นแนวทางป้องกันให้ปัญหาการคอร์รัปชันลดน้อยลงและหมดไปจากสังคมไทย จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของhiri-ottappaที่มีต่อทัศนคติในการคอร์รัปชันของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งชั้นมัธยมศึกษาเป็นช่วงที่กำลังมีพัฒนาการทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขคุณธรรมจริยธรรมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันพึงประสงค์ขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก สังคมและประเทศชาติ และนำผลจากการศึกษามาใช้เป็นข้อมูล วางแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นตลอดจนการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

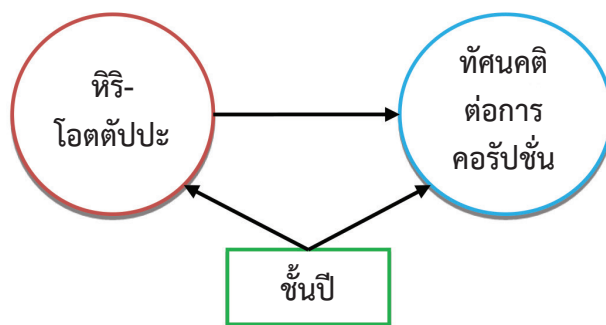
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์ค่านิยมค่านิยระหว่างตัวแปรhiri-ottappaและทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน
2. เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของhiri-ottappaและทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน

สมมติฐาน

1. มีแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหิริ-โอตตปปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น
2. ตัวแปรแฝงหิริ-โอตตปปะมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2562 ในจังหวัดระยอง สังกัด สพม.18 เครือข่ายสหวิทยาระยองเขต 1 และเขต 2 จำนวน 19 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 27,804 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2562 ในจังหวัดระยอง เครือข่ายสหวิทยาระยองเขต 1 และเขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 1,109 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยมีการตีความหมายของการคอร์ปชั่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการทุจริตการเรียน/การสอบ และด้านการสร้างข้อมูลเท็จ (ขวัญฤทัย ใจทัน, 2554, น. 50 - 54) มาสร้างเป็นข้อคำถามในแบบวัดหิริ-โอตตปปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับหิริ-โอตตปปะ มี 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.445 – 0.692 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.788

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น มี 27 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.514 - 0.664 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.815

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากเพื่อนครูในการแจกแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ระดับชั้นละ 2 ห้อง รวมทั้งหมด 12 ห้องต่อโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน จากนั้นทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูลจากแบบสอบถามแต่ละฉบับ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยประมวลผลจากแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation) เพื่ออธิบายแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรทริ-โอตตูปะและชุดตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น โดยมีค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรคาโนนิคอล ได้แก่ ค่า Eigenvalue, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (canonical correlation) และ การทดสอบนัยสำคัญ (Significance tests)

2. วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural equation modeling: SEM) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานที่กำหนดและมีค่าสถิติสำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าดัชนีความกลมกลืนสมบูรณ์ (Absolute fit index) และ ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative fit index)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.75 รายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 และมีสถานภาพสมรส จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 (ดังตารางที่ 1) การวิเคราะห์อิทธิพลของทริ-โอตตูปะที่มีต่อทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดระยอง มีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

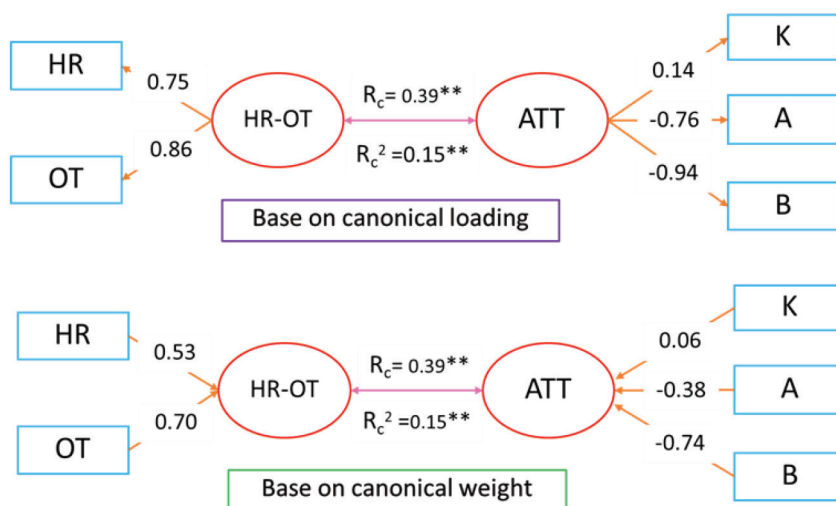
1. ผลการวิเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างตัวแปรทริ-โอตตูปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสหสัมพันธ์ค่านอนิคอลระหว่างตัวแปรหิริ-โอตตปัะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น

Multivariate test : (Wilks' Lambda = 0.851, F(6, 2208) = 30.992, p = 0.000)							
Canonical Function	Canonical correlation (R_c)	Canonical (R_c^2)	Wilk's lamda	F	df	Error	p-value
1	0.386	0.149	0.851	31.07	6	2208	0.000
2	0.029	0.001	0.999	0.453	2	1105	0.636
Structure Coefficients							
Independent Variables (HR-OT)			Dependent Variables (ATT)				
			HR	OT	K	A	B
Canonical weights			0.532	0.695	0.063	-0.383	-0.742
Canonical loadings			0.751	0.863	0.137	-0.764	-0.942
(Canonical loadings) ² (R_c^2)			0.564	0.745	0.019	0.584	0.887

ผลการวิเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์ค่านอนิคอลระหว่างตัวแปรหิริ-โอตตปัะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น พบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ($R_c = 0.386$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 14.90 โดยมีค่าค่านอนิคอลด้านหิริและโอตตปัะ เท่ากับ 0.751 และ 0.863 ตามลำดับ และด้านความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมมีค่าค่านอนิคอลเท่ากับ 0.137, 0.764 และ 0.942 ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบค่านอนิคอล (Canonical Correlation) ระหว่างตัวแปรด้านหิริ-โอตตปัะและด้านทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นในภาพรวม

และเมื่อทำการวิเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างตัวแปรหิริ-โอดต๊ะปะ และทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น พิจารณาเฉพาะตัวแปรด้านการทุจริตการเรียน/การสอบ ซึ่งแสดงได้ดังตารางที่ 2

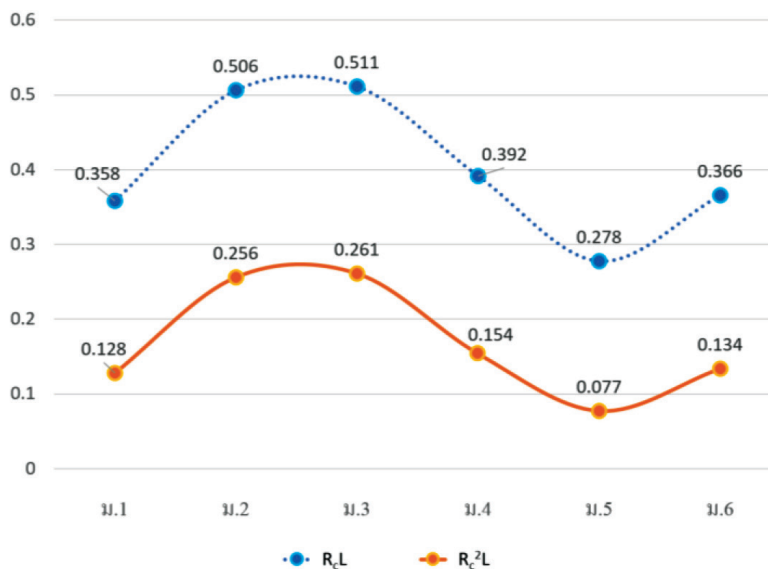
ตารางที่ 2 แสดงสหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างตัวแปรหิริ-โอดต๊ะปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น ในตัวแปรด้านการทุจริตการเรียน/การสอบ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6

ระดับชั้น	Canonical correlation (R_c)	Canonical (R_c^2)	Wilk's lamda	F	df	Error	p-value
ม.1	0.358*	0.128	0.871	5.225	6	440	0.000
ม.2	0.506*	0.256	0.738	10.012	6	366	0.000
ม.3	0.511*	0.261	0.727	9.433	6	328	0.000
ม.4	0.392*	0.154	0.846	6.212	6	428	0.000
ม.5	0.278*	0.077	0.888	2.704	6	266	0.014
ม.6	0.366*	0.134	0.856	4.443	6	330	0.000
Total	0.399*	0.158	0.841	33.331	6	2208	0.000

*มีระดับนัยสำคัญที่ 0.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลที่ได้จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลยกกำลังสองเท่ากับ 0.128, 0.256, 0.261, 0.154, 0.077 และ 0.134 ตามลำดับ ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยชุดตัวแปรทั้ง 2 ชุดมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านหิริ-โอดต๊ะปะและด้านทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นที่ศึกษาเฉพาะตัวแปรด้านการทุจริตการเรียน/การสอบในแต่ละระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ซึ่งมีค่าคานอนิคอลเท่ากับ 0.358, 0.506, 0.511, 0.392, 0.278 และ 0.366 ตามลำดับ แสดงผลได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์แบบคาโนนิคอล (Canonical Correlation) ระหว่างชุดตัวแปรด้านการทุจริตการเรียน/การสอบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6

และเมื่อทำการวิเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างตัวแปรทริ-โอตต๊ะปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น พิจารณาเฉพาะตัวแปรด้านการสร้างข้อมูลเท็จ ซึ่งแสดงได้ดังตารางที่ 3

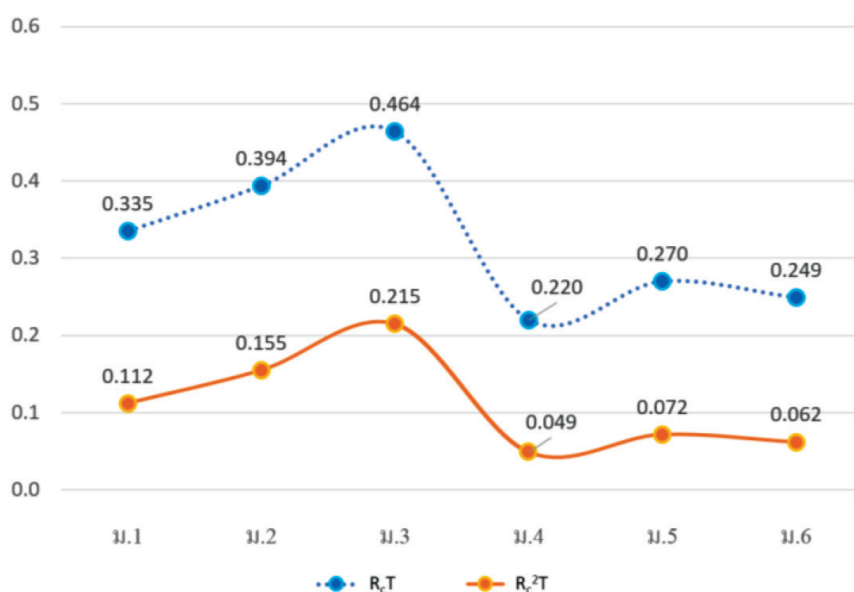
ตารางที่ 3 แสดงสหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างตัวแปรทริ-โอตต๊ะปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นในตัวแปรด้านการสร้างข้อมูลเท็จ แยกแต่ละระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6

ระดับชั้น	Canonical correlation (R_c)	Canonical (R_c^2)	Wilk's lamda	F	df	Error	p-value
ม.1	0.335*	0.112	0.878	4.890	6	440	0.000
ม.2	0.394*	0.155	0.836	5.727	6	366	0.000
ม.3	0.464*	0.215	0.749	8.513	6	328	0.000
ม.4	0.220	0.049	0.949	1.908	6	428	0.078
ม.5	0.270	0.072	0.920	1.872	6	266	0.086
ม.6	0.249*	0.062	0.924	2.221	6	330	0.041
Total	0.285*	0.081	0.919	15.951	6	2208	0.000

*มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-6 มีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลยกกำลังสองเท่ากับ 0.112, 0.155, 0.215, 0.049, 0.072 และ 0.062 ตามลำดับ ซึ่งในระดับชั้นม.1, 2, 3 และ 6 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 และ 5 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยชุดตัวแปรทั้ง 2 ชุดมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านหิริ-โอตตปปะ และด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชั่นที่ศึกษาเฉพาะตัวแปรด้านการสร้างข้อมูลเท็จ ในแต่ละระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 6 มีค่าคาโนนิคอลเท่ากับ 0.335, 0.394, 0.464, 0.220, 0.270 และ 0.249 ตามลำดับ โดยแสดงผล ได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์แบบคาโนนิคอล (Canonical Correlation) ระหว่างชุดตัวแปร ด้านการสร้างข้อมูลเท็จในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6

2. ผลการตรวจสอบอิทธิพลของหิริ-โอตตปปะและทัศนคติต่อการคอร์รัปชั่น ได้ผลการตรวจสอบ ความตรงของโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล แสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบความตรงของโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์ของหิริ-โอตตัปปะที่มีต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน

ตัวแปร	ผลการวิเคราะห์				
	λ	SE	t	R ²	FS
ด้านหิริ-โอตตัปปะ (HR-OT)	λ_x				
หิริ (HR)	0.526	0.112	8.845	0.277	0.160
โอตตัปปะ (OT)	0.609	-	-	0.371	0.244
ด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน (ATT)	λ_y				
ความรู้ (K)	-0.092	0.035	-2.584	0.008	-0.025
ความรู้สึก (A)	0.638	0.097	10.905	0.407	0.174
แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม (B)	0.799	-	-	0.638	0.473
$\chi^2 = 1.490$, $df = 4$, $\chi^2/df = 0.373$, $p\text{-value} = 0.828$, $GFI = 0.999$, $AGFI = 0.998$					
CN= 9930.880, CFI= 1.000, NNFI = 1.009, NFI = 0.998					
RMR = 0.136, SRMR = 0.007, RMSEA = 0.000, $\rho_v = 0.340$, $\rho_c = 0.651$					

จากตารางที่ 4 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งค่าดัชนีความกลมกลืนสมบูรณ์ และค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ($\chi^2 = 1.490$, $\chi^2/df = 0.373 = 0.372$, $AGFI = 0.998$, $RMSEA = 0.000$, $CFI = 1.000$) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบด้านหิริ-โอตตัปปะอยู่ระหว่าง 0.526-0.609 และด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง (-0.092) – 0.799 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งพิสัยของค่าความแปรปรวนร่วมของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.008 – 0.638 และมีความแปรปรวนที่สกัดได้และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรที่เหมาะสม ($\rho_v = 0.340$, $\rho_c = 0.651$)

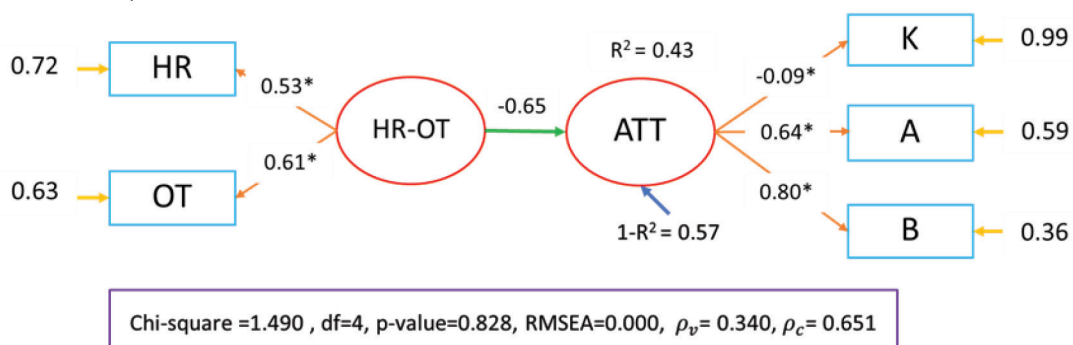
และเมื่อทำการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของตัวแปรหิริ-โอตตัปปะที่มีต่อตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน แสดงได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct Effects : DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects : IE) และอิทธิพลรวม (Total Effects : TE) จากตัวแปรหิริ-โอตตัมปะที่มีต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน

	ผลการวิเคราะห์				
	γ	SE	t	R ²	1-R ²
DE	- 0.655	0.060	-8.554	0.429	0.571
IE	-	-	-	-	-
TE	- 0.655	0.060	-8.554	0.429	0.571

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรด้านหิริ-โอตตัมปะมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ -0.655 แสดงว่า หิริ-โอตตัมปะ มีผลต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชันในระดับสูง โดยเมื่อมีหิริ-โอตตัมปะมาก จะส่งผลต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชันในระดับต่ำ และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับ 0.429 และมีส่วนที่เหลือจากการทำนาย 0.571 ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 โมเดลการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรด้านหิริ-โอตตัมปะและด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน (Structural Equation Model)

และเมื่อทำการวิเคราะห์แยกย่อยโดยใช้ระดับชั้นเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงระหว่างตัวแปรด้านหิริ-โอตตัมปะและด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

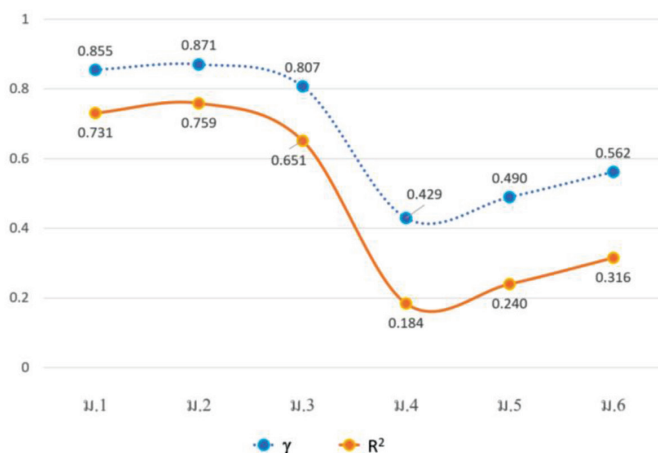
ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของตัวแปรหิริ-โอตตปปะที่มีต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชันในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

ระดับชั้น	ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct Effects : DE)				
	γ	SE	t	R ²	1-R ²
ม.1	-0.855**	0.225	-2.868	0.731	0.269
ม.2	-0.871**	0.159	-4.324	0.759	0.241
ม.3	-0.807**	0.103	-5.197	0.651	0.349
ม.4	-0.429**	0.099	-2.601	0.184	0.816
ม.5	-0.490	0.254	-1.895	0.240	0.760
ม.6	-0.562**	0.255	-3.471	0.316	0.684

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 หิริ-โอตตปปะมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ -0.855, -0.871, -0.807, -0.429, -0.490 และ -0.562 ซึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 3, 4 และ 6 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรตามและส่วนที่เหลือจากการทำนายมีค่าเท่ากับ 0.731 (0.249), 0.759 (0.241), 0.651 (0.349), 0.184 (0.816), 0.240 (0.760) และ 0.316 (0.684) ตามลำดับ โดยแสดงค่าอิทธิพลของหิริ-โอตตปปะที่มีต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชันในแต่ละระดับชั้นดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ค่าอิทธิพลและสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรด้านหิริ-โอตตปปะที่มีต่อด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน (Structural Equation Model) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6

อภิปรายผลการวิจัย

1. สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรหิริ-โอดต๊ะปะกับชุดตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน มีฟังก์ชันคาโนนิคอล 2 ฟังก์ชัน ซึ่งฟังก์ชันคาโนนิคอลที่ 1 มีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลเท่ากับ 0.386 และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยที่ตัวแปรคาโนนิคอลของชุดตัวแปรหิริ-โอดต๊ะปะกับชุดตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์รัปชันมีความแปรปรวนร่วมกันร้อยละ 14.90 ($R^2=0.149$) ส่วนฟังก์ชันคาโนนิคอลที่ 2 มีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล เท่ากับ 0.029 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงไม่นำมาพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอล และเมื่อพิจารณาด้านที่มีผลต่อชุดตัวแปรหิริ-โอดต๊ะปะมากที่สุด คือ โอดต๊ะปะ ($R_c=0.863$) รองลงมาคือ หิริ ($R_c = 0.751$) และในชุดตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน คือ แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่อการคอร์รัปชัน ($R_c = -0.942$) รองลงมาคือ ความรู้สึกต่อการคอร์รัปชัน ($R_c = -0.764$) ส่วนความรู้ต่อการคอร์รัปชันส่งผลต่อชุดตัวแปรน้อยที่สุด ($R_c = 0.137$) และเมื่อทำการพิจารณาแยกองค์ประกอบเฉพาะด้านการทุจริต การเรียน/การสอบและด้านการสร้างข้อมูลเท็จ พบว่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรหิริ-โอดต๊ะปะกับชุดตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์รัปชันทั้งสอง มีฟังก์ชันคาโนนิคอล 2 ฟังก์ชัน โดยฟังก์ชันคาโนนิคอลที่ 1 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงใช้ฟังก์ชันที่ 1 ในการอธิบายแบบแผนความสัมพันธ์เช่นเดียวกันทั้ง 2 องค์ประกอบย่อย โดยมีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลเท่ากับ 0.399 และ 0.285 ตามลำดับ และมีความแปรปรวนร่วมด้านการทุจริตการเรียน/การสอบคิดเป็นร้อยละ 15.80 ($R^2 = 0.158$) และความแปรปรวนร่วมด้านการสร้างข้อมูลเท็จคิดเป็นร้อยละ 8.10 ($R^2 = 0.081$) ส่วนฟังก์ชันคาโนนิคอลที่ 2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงไม่นำมาพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอล แสดงให้เห็นว่าชุดตัวแปรหิริ-โอดต๊ะปะส่งผลทางตรงต่อชุดตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์รัปชันในด้านการทุจริตการเรียน/การสอบสูงกว่าด้านการสร้างข้อมูลเท็จ

และเมื่อทำการวิเคราะห์แยกย่อยโดยใช้ระดับชั้นเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ พบว่า แบบแผนความสัมพันธ์ของชุดตัวแปรเมื่อพิจารณาจากตัวแปรด้านการทุจริตการเรียน/การสอบ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ($R_c = 0.399$, $R_c^2 = 0.158$) และเมื่อนำมาแยกแต่ละระดับชั้น สามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์ได้ดังนี้ ม.3 ($R_c = 0.511$, $R_c^2 = 0.261$), ม.2 ($R_c = 0.506$, $R_c^2 = 0.256$), ม.4 ($R_c = 0.392$, $R_c^2 = 0.154$), ม.6 ($R_c = 0.366$, $R_c^2 = 0.134$), ม.1 ($R_c = 0.358$, $R_c^2 = 0.128$) และม.5 ($R_c = 0.278$, $R_c^2 = 0.077$) ส่วนแบบแผนความสัมพันธ์ของชุดตัวแปรเมื่อพิจารณาจากตัวแปรด้านการสร้างข้อมูลเท็จ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ($R_c = 0.285$, $R_c^2 = 0.081$) และเมื่อนำมาแยกแต่ละระดับชั้น สามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์ได้ดังนี้ ม.3 ($R_c = 0.464$, $R_c^2 = 0.215$), ม.2 ($R_c = 0.394$, $R_c^2 = 0.155$), ม.1 ($R_c = 0.335$, $R_c^2 = 0.112$), ม.6 ($R_c=0.249$, $R_c^2 = 0.062$), ม.5 ($R_c = 0.270$, $R_c^2 = 0.072$) และม.4 ($R_c = 0.220$, $R_c^2 = 0.049$) ซึ่งแบบแผนทั้ง 2 ด้าน แสดงให้เห็นว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสหสัมพันธ์คาโนนิคอลที่สูงขึ้น แต่ลดต่ำลงอย่างเห็นได้ชัดในระดับชั้น ม.4 โดยเมื่อพิจารณา

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) พบว่าไม่สามารถอธิบายแนวโน้มได้ชัดเจนและมีค่าความสัมพันธ์น้อยกว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงว่า ชุดตัวแปรด้านhiri-โอดต๊ปปะ มีความสัมพันธ์กับชุดตัวแปรด้านทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นในช่วงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากกว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือhiri-โอดต๊ปปะจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นเมื่อตอนยังเป็นเด็ก (ม.1-ม.3) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ที่ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก พบว่า ช่วงอายุ 10 -16 ปีจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในระดับจริยธรรมตามกฎหมายสังคม ซึ่งในช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป จะเป็นผู้ที่ตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณของตนเอง ดังนั้น การตัดสินใจ “ถูก/ผิด” “ควร/ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเอง (นีออน พิณประดิษฐ์, 2555, น. 27)

2. การตรวจสอบอิทธิพลของhiri-โอดต๊ปปะที่มีต่อทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น พบว่า ผลการตรวจสอบความตรงของโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดลพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 0.372$, AGFI = 0.998, RMSEA = 0.000) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง (-0.092) ถึง 0.799 ($\lambda = (-0.092) - 0.799$) โดยด้านhiri-โอดต๊ปปะมีค่าน้ำหนักของโอดต๊ปปะมากที่สุดคือ 0.609 ($\lambda = 0.609$) รองลงมาคือ hiri ($\lambda = 0.529$) และด้านทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น มีค่าน้ำหนักของแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมมากที่สุดคือ 0.799 ($\lambda = 0.799$) รองลงมาคือความรู้สึกรู้สึกมีค่าเท่ากับ 0.638 ($\lambda = 0.638$) และความรู้มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด คือ 0.092 ($\lambda = -0.092$) เนื่องจากทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นเป็นตัวแปรในทางลบ ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากทิศทางของน้ำหนักองค์ประกอบจะเห็นได้ว่า ในด้านความรู้ มีทิศทางตรงกันข้ามกับด้านความรู้สึกรู้สึกและด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเนื่องจากความรู้ต่อการคอร์ปชั่นเป็นตัวแปรทางบวก ดังนั้นเมื่อมีความรู้ต่อการคอร์ปชั่นมาก จะทำให้มีทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นที่ลดลง แต่ความรู้สึกรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมการคอร์ปชั่นมาก ก็จะทำให้มีทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นมากตามไปด้วย จึงเป็นผลทำให้มีค่าน้ำหนักติดลบในองค์ประกอบเดียวกัน โดยด้านความรู้ส่งผลต่อการมีทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นน้อยมาก ซึ่งมีค่าความแปรปรวนร่วมของตัวแปรอยู่ระหว่าง 0.008 - 0.638 และมีความแปรปรวนที่สกัดได้และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรที่เหมาะสม ($\rho_v = 0.340$, $\rho_c = 0.651$)

เมื่อทำการวิเคราะห์อิทธิพลของhiri-โอดต๊ปปะและทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น พบว่า ตัวแปรด้านhiri-โอดต๊ปปะมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติต่อการคอร์ปชั่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าน้ำหนักเท่ากับ -0.655 ($\gamma = -0.655$) แสดงว่าhiri-โอดต๊ปปะมีผลต่อทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นในระดับสูงแต่ทิศทางตรงข้ามกัน เนื่องจาก hiri-โอดต๊ปปะเป็นตัวแปรทางบวก แต่ทัศนคติต่อการคอร์ปชั่นเป็นตัวแปรทางลบ ซึ่งใช้ตัวแปรด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเป็นตัวแปรอ้างอิงในการอธิบายค่าอิทธิพล เนื่องจากในการศึกษาสหสัมพันธ์คาโนนิคอลข้างต้น พบว่า ตัวแปรด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมส่งผลต่อ

ตัวแปรทัศนคติต่อการคอร์รัปชันมากกว่าด้านความรู้สึกและด้านความรู้ โดยหิริ-โอตตปปะสามารถอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่อการคอร์รัปชันได้ร้อยละ 42.90 ($R^2=0.429$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธานินทร์ กรัยวิเชียร (2510, น. 19) ที่กล่าวว่า การคอร์รัปชันเกิดมาจากตัวบุคคลและเป็นกิเลสในตัวของผู้ที่ขาดความละอายและเกรงกลัวต่อการทำความผิด จึงทำให้อยากจะได้ในสิ่งที่ตนไม่มีทางได้มาด้วยความชอบธรรมตามสังคม และยังมีส่วนที่เหลือจากการอธิบายอีกร้อยละ 57.10 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่นๆ อีกที่สามารถทำนายทัศนคติต่อการคอร์รัปชันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเทพ จันทนิม (2558, น. 88-101) พบว่า นอกจากจะมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ในด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ก็มีผลต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชันเช่นเดียวกัน

และเมื่อทำการศึกษาค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุในแต่ละระดับชั้น แสดงให้เห็นว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) นั้นตัวแปรด้านหิริ-โอตตปปะมีค่าอิทธิพลลบทางต่อต้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชันอยู่ในระดับสูง และมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลง พบว่า มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้นในระดับชั้น ม.1, ม.2 (0.855, 0.871) และเริ่มลดลงในระดับชั้นม.3 (0.807) และลดลงอย่างชัดเจนในระดับชั้นม. 4 (0.429) จากนั้นค่อยๆเพิ่มสูงขึ้นในระดับชั้นม.5 (0.490) และม. 6 (0.652) แสดงให้เห็นว่าช่วงการเปลี่ยนแปลงระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ซึ่งตามทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก พบว่า ช่องว่างระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เป็นช่วงที่จะมีการเปลี่ยนแปลงจากขั้นการกระทำหน้าที่และระเบียบทางสังคม (10-16 ปี) ซึ่งในขั้นนี้เด็กจะสนับสนุนการกระทำและอ้างเหตุผลสนับสนุนตามสังคม รู้จักรักษากฎเกณฑ์ จะไม่กระทำความผิดเพราะต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ และจะเข้าสู่ขั้นการมีเหตุผลและการเคารพตนเอง (16 ปีขึ้นไป) ซึ่งในขั้นนี้จะเห็นความสำคัญของกฎหมาย ความถูกต้องเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาถึงค่านิยมเฉพาะตัวบุคคล โดยคำนึงถึงสภาพการณ์และกฎเกณฑ์ที่มีเหตุผลซึ่งได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ และเห็นค่าแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ (Kohlberg, 2000) ดังนั้นหิริ-โอตตปปะจึงมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชันในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยแบบแผนความสัมพันธ์ของชุดตัวแปรด้านหิริ-โอตตปปะและทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน พบว่า ด้านหิริ-โอตตปปะมีความสัมพันธ์กับด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน โดยสามารถอธิบายได้ 15.00% ซึ่งเป็นผลมาจากการอธิบายด้วยตัวแปรโอตตปปะและตัวแปรด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักความสัมพันธ์สูง ดังนั้นหากต้องการศึกษาตัวแปรด้านหิริ-โอตตปปะ ควรใช้

ด้านโอตตัมปะในการอธิบาย และหากต้องการศึกษาตัวแปรด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน ควรใช้ตัวแปรด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมในการอธิบาย

1.2 จากการตรวจสอบอิทธิพลของหิริ-โอตตัมปะและทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน แสดงให้เห็นว่า หิริ-โอตตัมปะมีอิทธิพลลบทางตรงต่อทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ 42.90 % ดังนั้นควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อหาแนวทางป้องกันและแนวทางการแก้ปัญหาให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อลดช่องว่างในส่วนที่ยังอธิบายไม่ได้อีก 57.10%

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 หากต้องการศึกษาด้านทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน ควรแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้สึกละแวกด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม เนื่องจากด้านความรู้ไม่ได้ส่งผลต่อการมีทัศนคติต่อการคอร์รัปชัน

2.2 ควรมีการศึกษาความแตกต่างในด้านอื่นๆเพิ่มเติม นอกเหนือจากความแตกต่างในระดับชั้นมัธยมศึกษา เช่น เพศ ผลการเรียน สภาพแวดล้อม สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ รวมทั้งหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในด้านอื่นๆ

2.3 ควรเพิ่มผลการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำหนดทิศทางการป้องกัน และแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

- ขวัญฤทัย ใจทัน. (2554). การให้ความหมายการทุจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จารุวรรณ สุขมาลพงษ์. (2556). แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ไชยการ ทองแก้ว. (2520). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎี-โอดดัดปะกับสัปปุริสธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมาธิปไตย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2510). กฎหมายกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายไฉน รัตโนดม. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นืออน พิณประดิษฐ์. (2555). จริยธรรม : ทฤษฎีและรูปแบบการพัฒนา. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรเทพ จันทนิม. (2558). การพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย. วารสารเกษมบัณฑิต. 16(1), น. 88-101.
- สวัสดิ์ ตันตระรัตน์ (2558). คอร์รัปชัน...มะเร็งร้ายทำลายชาติไทย. ประชาคมวิจัย. (20)117, น. 4.
- สุวรรณี กิจสมโภชน์ (2535). การศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านทฤษฎี-โอดดัดปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมควร บุตรน้อย. (2538). การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านทฤษฎี-โอดดัดปะสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Shabbir, G. and M. Anwar. 2007. "Determinants of corruption in developing countries." The Pakistan Development Review (Online). <http://www.pide.org.pk/pdf/PDR/2007/Volume4/751-764.pdf>, March 29, 2018.
- Kohlberg, L. (2000). Development of Moral Character and Moral Ideology Review of Child Development Research. New York: Russell Sage Foundation.